

De kolenkar van de Firma Vandenbroecke (1920-1985) met het paard Rabi, gekiekt op de Groentemarkt (1933).

Omer Vilain over de tijd van toen

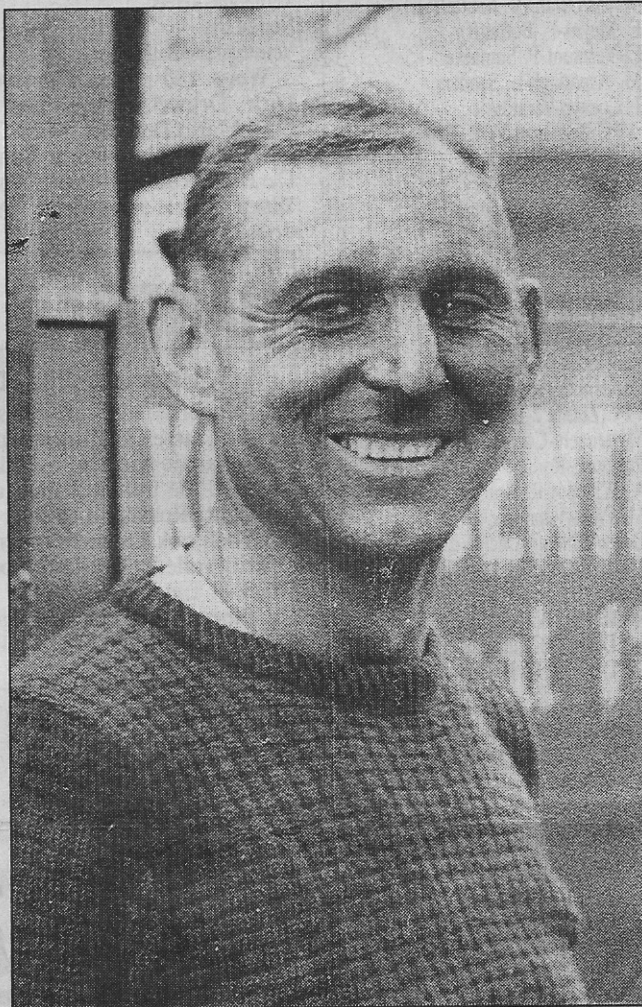
„Kolen... charbon”

Onlangs stelde ik mij de vraag of er nog mensen zijn die hun kachel met steenkool aanmaken. Toen ik dit probeerde uit te visen, kwam ik zelfs te weten dat er in Oostende nog straten zijn waar er geen aardgasleiding ligt en waar de bewoners aldus de keuze hebben tussen mazout of steenkool.

Ik heb eens nagekeken hoeveel kolenhandelaars er vroeger waren. Zo vond ik in een lijst van 1892, dus een goede 100 jaar geleden, dat er 30 kolenhandelaars gevestigd waren in Oostende, 7 in Bredene en 3 in Stene.

De coöperatie S.E.O., gesticht in 1892, verkocht als eerste koopwaar steenkool. De eerste zaken die de stichters van deze coöperatieve aankochten waren immers een weegschaal en 100 jute zakken. Daarvoor legden de eerste leden elk enkele franken uit. Dit was meteen het begin van wat een bloeiende coöperatieve zou worden, die evenwel door de modernizatie in de koopwarensector in 1981 ten onder is gegaan. Maar tijdens de bloei-aren van de SEO liep de steenkoolhandel echter als een trein: in 1955 werd er bijvoorbeeld voor méér dan 28.000.000 fr kolen verkocht.

Vòòr de Tweede Wereldoorlog waren er wellicht een 40-tal kolenhandelaars. De bekend-

De sympathieke „koolmarchang” Berten Pauwels.

ste waren Legacy, Coppé, Vandenbroecke (nu Logghe), Pattyn, Versluys, Pauwels, Brackx, Devriendt, Van Emmerick, Gheeraert, Greco, Demoor en nog een hele reeks anderen.

Als Zwarte Pieten

Zeer typisch was de wijze waarop sommige kolenhandelaars langs de straten leurdén. Zij riepen luid, boven hun wagen staande „Kolen-charbon”. In feite klonk het meer als „Ko-o-o-len - Charbong”. De echte volkse koolmarchands zagen er nooit tegenop om de zakken huishoudkolen tot in de kelder of op de zolder te lossen.

Met de opkomst van de vulhaard kwam het gebruik van duurdere antraciet-kolen in de mode.

Door het laden en lossen, waren de echte koolmarchands steeds zo zwart als echte mijnwerkers. Hierbij moet ik steeds denken aan Berten Pauwels, één van de laatste kolenhandelaars van Oostende. Hij had een kolencentrale, maar als gewezen beroepsrenner (soms zwart van 't slijk) en gewezen scheidsrechter (de man in 't zwart) had hij geen moeite om overal met een zwarte snoet te verschijnen.

Omer Vilain